

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2008

V. volební období

425

Vládní návrh

na vydání

zákona,

kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o soudech a soudcích

Čl. I

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 228/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 349/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 441/2003 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 349/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 221/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb. a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 397/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 68 odst. 1 se slova „dočasně přidělit v zájmu řádného výkonu soudnictví k jinému soudu, na dobu nejdéle tří let, popřípadě v zájmu využití jeho zkušeností na dobu nejdéle 1 roku k ministerstvu nebo Justiční akademii“ nahrazují slovy „na dobu nejdéle tří let v zájmu řádného výkonu soudnictví dočasně přidělit k jinému soudu, popřípadě v zájmu využití jeho zkušeností k ministerstvu nebo Justiční akademii“.

2. V § 68 odstavec 2 zní:

„(2) O dočasném přidělení rozhodne

a) předseda krajského soudu po projednání s předsedou soudu, k němuž je soudce přidělen podle § 67 nebo přeložen podle § 71 a 72 k výkonu funkce, jde-li o dočasné přidělení soudce k jinému okresnímu soudu v obvodu téhož krajského soudu nebo k příslušnému krajskému soudu a souhlasí-li s dočasným přidělením předseda soudu, k němuž má být soudce dočasně přidělen,

b) ministr spravedlnosti po projednání s předsedou soudu, k němuž je soudce přidělen podle § 67 nebo přeložen podle § 71 a 72 k výkonu funkce, jde-li o dočasné přidělení soudce k ministerstvu nebo Justiční akademii,

c) v ostatních případech ministr spravedlnosti na návrh příslušného předsedy krajského soudu, vrchního soudu, Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, k němuž má být soudce dočasně přidělen, po projednání s předsedou soudu, k němuž je soudce přidělen podle § 67 nebo přeložen podle § 71 a 72 k výkonu funkce; předseda krajského soudu podává návrh též tehdy, jde-li o dočasné přidělení soudce k okresnímu soudu v obvodu jeho působnosti.“.

3. Za § 70 se vkládá nový § 70a, který zní:

„§ 70a

(1) Za dočasné přidělení se též považuje, pokud je soudce se svým souhlasem nebo na svou žádost přidělen v zájmu využití zkušeností k orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky na dobu nepřesahující 5 let nebo jedno funkční období.

(2) O dočasném přidělení podle odstavce 1 rozhoduje ministr spravedlnosti.“.

4. Nadpis oddílu čtvrtého dílu 2 hlavy II části první zní:

„Kárná odpovědnost soudců a funkcionářů soudu“.

5. § 86 zní:

„§ 86
Obecné ustanovení

Soudce, předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu jsou kárně odpovědní za kárné provinění.“.

6. § 87 zní:

„§ 87

Kárným proviněním soudce je zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.“.

7. V § 87 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Kárným proviněním předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu je též zaviněné porušení povinností spojených s funkcí předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu.“.

8. V § 88 odstavec 1 zní:

„(1) Za kárné provinění podle § 87 odst. 1 lze uložit soudci podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření:

- a) důtku,
- b) snížení platu až o 30% na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se soudce dopustil v době před zaházením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let,
- c) odvolání z funkce předsedy senátu,
- d) odvolání z funkce soudce.“.

9. V § 88 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Za kárné provinění podle § 87 odst. 2 lze uložit předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření:

- a) důtku,
- b) odnětí zvýšení platového koeficientu za výkon funkce předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se předseda soudu, místopředseda soudu,

předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu dopustil v době před zaházením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let,
c) snížení platu až o 30% na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu dopustil v době před zaházením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let,
d) odvolání z funkce předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu.“.

Dosavadní odstavce 2 až 4 se označují jako odstavce 3 až 5.

10. V § 88 odstavec 4 zní:

„(4) Za více kárných provinění téhož pachatele, projednaných ve společném řízení, se uloží kárné opatření podle ustanovení vztahujícího se na kárné provinění nejpřísněji postižitelné.“.

11. V § 88 odst. 5 se slova „snížení platu“ zrušují.

12. V § 88 odst. 5 se za slova „písm. b)“ vkládají slova „a odstavce 2 písm. b) a c)“.

13. V § 88 odst. 5 se za slova „kárně postiženému soudci“ vkládají slova „nebo předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

14. Za § 88 se vkládá nový § 88a, který zní:

„§ 88a

Drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování může orgán státní správy soudů, který je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení, vyřídit tím, že je soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu vytkne, je-li to postačující.“.

15. § 89 včetně nadpisu zní:

„§ 89 Zánik kárné odpovědnosti

Odpovědnost soudce a předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu za kárné provinění zaniká, nebyl-li do 3 let od jeho spáchání podán návrh na zahájení kárného řízení.“.

16. V § 90 odst. 1 se za slovo „soudců“ vkládají slova „a předsedů soudu, místopředsedů soudu, předsedů kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

17. V § 91 písm. a) se slovo „nebo“ zrušuje.

18. V § 91 se na konci textu písmene b) tečka nahrazuje slovem „ , nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) byl v posledních 5 letech před podáním návrhu na zahájení řízení o způsobilosti soudce vykonávat svou funkci nejméně třikrát pravomocně uznán vinným kárným proviněním, jestliže tato skutečnost zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání v soudcovské funkci.“.

19. V § 99 odst. 1 písmeno b) zní:

„b) stal-li se soudcem nebo asistentem soudce mezinárodního soudu nebo byl-li pověřen výkonem obdobné funkce u mezinárodního soudu, a to na dobu výkonu této funkce,“.

20. V § 99 odst. 1 se na konci písmene c) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) byl-li dočasně přidělen k orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky (§ 70a), a to na dobu tohoto dočasného přidělení.“.

21. V § 99 odstavec 3 zní:

„(3) Po dobu dočasného zproštění výkonu funkce podle odstavce 1 písm. a) soudci plat a další náležitosti spojené s výkonem funkce soudce podle zvláštního právního předpisu³⁾ nenáleží. Po dobu dočasného zproštění funkce podle odstavce 1 písm. b) a d) náleží soudci plat a další náležitosti spojené s výkonem funkce soudce podle zvláštního právního předpisu,³⁾ není-li s výkonem funkce u mezinárodního soudu, u orgánu nebo organizace se sídlem mimo území České republiky nebo v mírové nebo záchranné operaci anebo s výkonem funkce v rámci humanitární pomoci mimo území České republiky spojeno poskytování odměny. Po dobu dočasného zproštění výkonu funkce podle odstavce 1 písm. c) náleží soudci plat a další náležitosti spojené s výkonem funkce soudce podle zvláštního právního předpisu.³⁾“.

22. V § 99 se doplňují odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Soudce dočasně zproštěný výkonu funkce soudce podle odstavce 1 písm. b) a d) má nárok na náhrady nákladů poskytované při výkonu funkce v zahraničí, pokud tyto náklady nehradí ten, u něhož tuto funkci vykonává.

(5) Vláda stanoví nařízením náhrady nákladů poskytovaných při výkonu funkce soudce v zahraničí, a to náhradu

- a) zvýšených životních nákladů,
- b) zvýšených vybavovacích výdajů,
- c) jízdních výdajů a výdajů za ubytování,
- d) výdajů spojených s přepravou osobních věcí.“.

23. V § 100 odst. 1 písm. b) se slova „možno uložit kárné opatření“ nahrazují slovy „v kárné žalobě navrženo uložení kárného opatření“.

24. Za § 100 se vkládá nový § 100a, který včetně poznámky pod čarou č. 7b zní:

„§ 100a

(1) Ministr spravedlnosti může dočasně zprostit výkonu funkce předsedu nebo místopředsedu soudu

a) za podmínek stanovených v § 100 odst. 1 písm. a) a c),

b) je-li kárně stíhán pro takové kárné provinění, pro které je v kárné žalobě navrženo uložení kárného opatření odvolání z funkce soudce nebo odvolání z funkce předsedy nebo místopředsedy soudu, a to na dobu do pravomocného skončení kárného řízení.

(2) Po dobu dočasného zproštění výkonu funkce podle odstavce 1 předsedovi nebo místopředsedovi soudu nenáleží platový koeficient spojený s jeho funkcí podle zvláštního právního předpisu^{7b)}. Nedošlo-li k zániku funkce předsedy nebo místopředsedy soudu, doplatí se předsedovi nebo místopředsedovi soudu zbývající část platu, jestliže by mu na něj jinak vznikl nárok; to neplatí, byl-li soudce pravomocně odsouzen pro trestný čin.

(3) Ustanovení § 99 odst. 2 platí obdobně.

7b) § 28 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.“.

25. § 106 zní:

„§ 106

Předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo kolegia Nejvyššího správního soudu lze z této funkce odvolat pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení podle zvláštního právního předpisu⁶⁾.“.

26. V § 129 odst. 1 větě první se za slova „Justiční akademie“ vkládají slova „se sídlem“.

27. V § 130 odst. 2 větě první se slovo „projednává“ nahrazuje slovem „řídí“ a za slovo „zejména“ se vkládá slovo „stanoví“.

28. V § 130 odst. 3 se slovo „řídí“ nahrazuje slovem „zajišťuje“.

29. § 131 zní:

„§ 131

Vnitřní organizaci Justiční akademie a podrobnosti o její činnosti upravuje statut, který vydává ministr spravedlnosti po projednání s Radou.“.

30. Za § 132 se vkládá nový § 132a, který včetně nadpisu zní:

„§ 132a

Hospodářská činnost Justiční akademie

Justiční akademie může provozovat hospodářskou činnost mimo svoji činnost hlavní, pro kterou byla zřízena (§ 129 odst. 2). Hospodářská činnost nesmí ohrozit kvalitu, rozsah a dostupnost hlavní činnosti.“.

Čl. II Přechodná ustanovení

1. Na řízení o kárných proviněních předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, která byla spáchána do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se vztahuje zákon č. 6/2002 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Za kárné provinění, které bylo spácháno do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nelze uložit opatření podle § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 6/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Došlo-li ke splnění podmínek podle § 91 odst. 1 písm. c) zákona č. 6/2002 Sb. zcela nebo částečně do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nelze soudce považovat za nezpůsobilého vykonávat soudcovskou funkci.

ČÁST DRUHÁ

Změna soudního řádu správního

Čl. III

V § 13 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, odstavec 2 zní:

„(2) Předsedu a místopředsedu Nejvyššího správního soudu jmenuje z řad soudců tohoto soudu prezident republiky; na odvolávání z těchto funkcí se vztahuje zákon o soudech a soudcích.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců

Čl. IV

Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění zákona č. 151/2002 Sb. a zákona č. 192/2003 Sb., se mění takto:

1. V nadpisu části první se slovo „SOUDY“ nahrazují slovem „Soud“.
2. V § 1 se slovo „soudů“ nahrazuje slovem „soud“.
3. V § 1 se slova „kárné soudy“ nahrazují slovy „kárný soud“.

4. V § 1 se za slova „kárné odpovědnosti soudců“ vkládají slova „ , předsedů soudu, místopředsedů soudu, předsedů kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

5. Nadpis části první hlavy druhé zní „KÁRNÝ SOUD“.

6. § 3 zní:

„§ 3

V řízení podle tohoto zákona jedná a rozhoduje kárný soud. Kárným soudem je Nejvyšší správní soud.“.

7. § 4 zní:

„§ 4

(1) Jde-li o řízení ve věcech soudců, kárný soud jedná a rozhoduje v senátech složených z předsedy senátu, jeho zástupce, soudce a 3 přísedících. Předseda senátu je soudcem Nejvyššího správního soudu, jeho zástupce je soudcem Nejvyššího soudu a další člen senátu z řad soudců je soudcem vrchního nebo krajského soudu. Jde-li o řízení ve věcech soudců rozhodujících ve správním soudnictví, je předsedou senátu soudce Nejvyššího soudu a jeho zástupcem soudce Nejvyššího správního soudu.

(2) Předseda kárného soudu vede seznam soudců Nejvyššího správního soudu, seznam soudců Nejvyššího soudu a seznam soudců vrchního a krajského soudu pro řízení ve věcech soudců. Do seznamu soudců Nejvyššího správního soudu zařadí předseda kárného soudu soudce po vyjádření soudcovské rady tohoto soudu. Do seznamu soudců Nejvyššího soudu zařadí předseda kárného soudu soudce navržené předsedou Nejvyššího soudu. Předseda Nejvyššího soudu navrhne soudce do seznamu na výzvu předsedy kárného soudu po vyjádření soudcovské rady Nejvyššího soudu. Do seznamu soudců vrchního a krajského soudu zařadí předseda kárného soudu soudce navržené předsedy vrchních a krajských soudů. Předsedové vrchních a krajských soudů navrhnou soudce do seznamu na výzvu předsedy kárného soudu po vyjádření soudcovské rady příslušného soudu.

(3) Předseda kárného soudu určí losem ze seznamů podle odstavce 2 předsedu senátu pro řízení ve věcech soudců a jeho náhradníka, zástupce předsedy senátu a jeho náhradníka a dalšího člena kárného senátu z řad soudců a jeho náhradníka.

(4) Předseda kárného soudu vede seznam přísedících pro řízení ve věcech soudců. Na výzvu předsedy kárného soudu mohou předseda České advokátní komory, prezident Notářské komory České republiky a prezident Exekutorské komory České republiky z členů komory a děkani právnických fakult veřejných vysokých škol v České republice navrhnout k zápisu do seznamu přísedících pro řízení ve věcech soudců každý 5 přísedících; nevyužije-li některý z nich svého práva navrhnout určený počet přísedících, navrhne zbývajícím počet přísedících ministr spravedlnosti. Do seznamu přísedících lze navrhnout pouze osoby, které se zapsáním vyslovily souhlas. Předseda kárného soudu zařadí do seznamu přísedících osoby navržené podle věty druhé, splňují-li podmínky stanovené v § 5 odst. 2. Přísedícím pro řízení ve věcech soudců nemůže být soudce ani státní zástupce.

(5) Předseda kárného soudu určí losem ze seznamu podle odstavce 4 přísedící kárného

senátu a pět jejich náhradníků ve stanoveném pořadí.

(6) Funkční období senátu pro řízení ve věcech soudců je pětileté.

(7) Senát kárného soudu ve věcech soudců rozhoduje většinou hlasů všech členů. V případě rovnosti hlasů při rozhodování o tom, zda se soudce, předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu dopustil kárného provinění, vydá senát zprošťující rozhodnutí.“.

8. Za § 4 se vkládá nový § 4a, který zní:

„§ 4a

(1) Jde-li o řízení ve věcech státních zástupců, kárný soud jedná a rozhoduje v senátech složených z předsedy senátu, jeho zástupce, a 4 přísedících. Předseda senátu je soudcem Nejvyššího správního soudu a jeho zástupce je soudcem Nejvyššího soudu. Dva z přísedících jsou státní zástupci, dva jsou osoby navržené podle odstavce 4 věty poslední.

(2) Předseda kárného soudu vede seznam soudců Nejvyššího správního soudu a seznam soudců Nejvyššího soudu pro řízení ve věcech státních zástupců. Do seznamu soudců Nejvyššího správního soudu zařadí předseda kárného soudu soudce po vyjádření soudcovské rady tohoto soudu. Do seznamu soudců Nejvyššího soudu zařadí předseda kárného soudu soudce navrženého předsedou Nejvyššího soudu. Předseda Nejvyššího soudu navrhne soudce do seznamu na výzvu předsedy kárného soudu po vyjádření soudcovské rady Nejvyššího soudu.

(3) Předseda kárného soudu určí losem ze seznamů podle odstavce 2 předsedu senátu pro řízení ve věcech státních zástupců a jeho náhradníka a zástupce předsedy senátu a jeho náhradníka.

(4) Předseda kárného soudu vede seznamy přísedících pro řízení ve věcech státních zástupců. Do seznamu přísedících ze státních zástupců zařadí předseda kárného soudu 10 státních zástupců navržených na výzvu předsedy kárného soudu nejvyšším státním zástupcem. Pro ostatní přísedící platí § 4 odst. 4 věta druhá až pátá obdobně; navržené osoby zařadí předseda kárného soudu do seznamu ostatních přísedících.

(5) Předseda kárného soudu určí losem ze seznamů podle odstavce 4 přísedící kárného senátu, dva náhradníky z řad státních zástupců a čtyři náhradníky z řad ostatních přísedících ve stanoveném pořadí.

(6) Funkční období senátu pro řízení ve věcech státních zástupců je pětileté.

(7) Senát kárného soudu ve věcech státních zástupců rozhoduje většinou hlasů všech členů. V případě rovnosti hlasů při rozhodování o tom, zda se státní zástupce dopustil kárného provinění, vydá senát zprošťující rozhodnutí.“.

9. V § 5 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který včetně poznámek pod čarou č. 4 a 4a zní:

„(2) Přisedicím senátu kárného soudu pro řízení ve věcech soudců a přisedicím senátu kárného soudu ve věcech státních zástupců, nejde-li o státního zástupce, může být pouze občan České republiky, kterému je nejméně 30 let, má ukončené vzdělání v magisterském studijním programu v oboru práva, patří mezi všeobecně uznávané odborníky, je bezúhonný a splňuje další předpoklady podle zvláštního právního předpisu⁴⁾. Výkon funkce přisedicího senátu kárného soudu pro řízení ve věcech soudců a přisedicího senátu kárného soudu ve věcech státních zástupců, nejde-li o státního zástupce, je překážkou v práci z důvodu jiného úkonu v obecném zájmu^{4a)} a přisedicímu náleží za každý den jednání po dobu řízení u soudu, jehož je přisedicím, odměna za výkon funkce a náhrada výdajů spojených s touto funkcí. Výši a způsob určení odměny a náhrady výdajů přisedicího stanoví ministerstvo vyhláškou.

⁴⁾ Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.

^{4a)} § 203 odst. 1 zákoníku práce.“.

Dosavadní poznámky pod čarou č. 3a, 3b, 4 až 7 se označují jako poznámky pod čarou č. 5 až 10, a to včetně odkazů na poznámky pod čarou.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

10. V § 5 odst. 3 větě první se za slova „kárného soudu“ vkládají slova „pro řízení ve věcech státních zástupců, je-li jím státní zástupce,“.

11. V § 5 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Výkon funkce přisedicího ve věcech státních zástupců, je-li přisedicím státní zástupce, se považuje za výkon funkce státního zástupce.“

12. V § 5 odst. 4 se slova „1 a 2“ nahrazují slovy „1 až 3“.

13. V § 5 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Předsedové senátů, jejich zástupci, soudci, náhradníci soudců, přisedicí a náhradníci přisedicích jsou určováni na dobu 5 let, nezanikne-li jejich funkce dříve z důvodů uvedených v § 6; svoji funkci mohou zastávat opakovaně.“.

14. V § 6 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „soudce, náhradníka soudce a přisedicího“ nahrazují slovy „soudce, přisedicího a náhradníka soudce a přisedicího“.

15. V § 6 odst. 1 písmeno a) zní:

„a) uplynutím funkčního období senátu, do kterého byl určen,“.

16. V § 6 odstavce 3 a 4 znějí:

„(3) Na návrh předsedy senátu odvolá předseda kárného soudu přisedicího, který závažným způsobem porušil povinnosti přisedicího.

(4) Zanikne-li funkce člena senátu kárného soudu jinak než podle odstavce 1 písm. a), určí na jeho místo předseda kárného soudu nového člena senátu z řad náhradníků podle stanoveného pořadí.“.

17. § 7 zní:

„§ 7

Jestliže senát provedl úkony v řízení zahájeném před uplynutím jeho funkčního období, řízení dokončí.“.

18. V § 8 se za odstavec 2 vkládají nové odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti předsedy nebo místopředsedy soudu je oprávněn podat

- a) prezident republiky proti předsedovi nebo místopředsedovi Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu,
- b) ministr spravedlnosti proti kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu,
- c) Veřejný ochránce práv proti kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu,
- d) předseda soudu proti místopředsedovi tohoto soudu a předsedovi nebo místopředsedovi soudu nižšího stupně ve svém obvodu,
- e) předseda Nejvyššího správního soudu proti předsedovi krajského soudu a místopředsedovi krajského soudu pro úsek správního soudnictví.

(4) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu je oprávněn podat

- a) ministr spravedlnosti proti kterémukoliv předsedovi kolegia,
- b) předseda Nejvyššího soudu proti předsedovi kolegia Nejvyššího soudu,
- c) předseda Nejvyššího správního soudu proti předsedovi kolegia Nejvyššího správního soudu.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 5.

19. V § 9 odstavec 1 zní:

„(1) Návrh na zahájení kárného řízení musí být podán nejpozději do 1 roku ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o skutečnostech týkajících se kárného provinění, které jsou rozhodné pro podání návrhu, nejpozději však do 3 let ode dne spáchání kárného provinění.“.

20. V § 9 odst. 2 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

21. V § 9 odst. 2 se slova „a označení důkazů, o které se návrh opírá“ nahrazují slovy „označení důkazů, o které se návrh opírá, a návrh na uložení konkrétního kárného opatření“.

22. V § 9 odst. 2 se za větu druhou vkládá věta „Senát kárného soudu není návrhem na uložení kárného opatření vázán.“.

23. V § 9 odst. 3 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

24. V § 9 odst. 3 se slova „, a v řízení před odvolacím soudem též ministr spravedlnosti a nejvyšší státní zástupce, pokud podali odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně“ zrušují.

25. V § 10 odst. 1 se za slovo „soudci“ vkládají slova „ , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

26. V § 10 odst. 3 větě druhé se za slova „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

27. V § 10 odst. 3 se věta poslední nahrazuje větami „O vyloučení člena senátu rozhoduje předseda kárného soudu. Pro nahrazení vyloučeného člena senátu se použije obdobně § 6 odst. 4.“.

28. § 11 se zrušuje.

29. V § 12 odst. 1 větě první se za slovo „soudci“ vkládají slova „ , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“ a za slovo „soudce“ se vkládají slova „předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

30. V § 12 odst. 1 větě druhé se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

31. V § 12 odst. 2 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

32. V § 13 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

33. V § 14 písmeno b) zní:

„b) zanikla-li soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci jeho funkce nebo, jde-li o soudce, předsedu soudu, místopředsedu soudu nebo předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, bylo-li vzdání se funkce doručeno prezidentu republiky, ministru spravedlnosti nebo předsedovi Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu; jde-li o státního zástupce též tehdy, bylo-li vzdání se funkce státního zástupce doručeno ministru spravedlnosti,“.

34. V § 14 se na konci písmene c) čárka nahrazuje tečkou a písmeno d) se zrušuje.

35. V § 15 odst. 1 se za slova „se soudci“ vkládají slova „ , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“ a za slova „proti soudci“ slova „ , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

36. V § 15 odstavec 3 zní:

„(3) Senát kárné řízení vedené proti soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci přeruší též tehdy, bylo-li zahájeno řízení podle hlavy čtvrté tohoto zákona. V kárném řízení pokračuje po právní moci rozhodnutí v řízení podle hlavy čtvrté tohoto zákona, pokud soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci, proti němuž se kárné řízení vede, funkce soudce nebo státního zástupce nezanikla.“.

37. V § 16 odst. 1 se za slova „navrhovatele, soudce“ vkládají slova „ , předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“ a za slova „má-li soudce“ slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

38. V § 16 odst. 3 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

39. V § 16 odst. 4 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

40. V § 17 odst. 1 větě první a druhé se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

41. V § 17 odst. 1 větě třetí se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

42. V § 17 odst. 4 větě první se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

43. V § 17 odst. 4 větě druhé se za slovo „Soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

44. V § 17 odst. 5 se slova „ a soudce“ nahrazují slovy „ , soudce, předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

45. V § 17 odst. 5 se za slovo „Soudci“ vkládají slova „ , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

46. V § 19 odst. 1 a 2 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

47. V § 19 odst. 3 se za slova „senát soudce“ vkládají slova „ , předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

48. V § 19 odst. 3 se za slova „má soudce“ vkládají slova „ , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

49. V § 19 odst. 3 se za slova „nároku soudce“ vkládají slova „ , předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

50. V § 20 větě první se za slovo „soudci“ vkládají slova „ , , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

51. V § 20 větě druhé se za slova „jej soudce“ a „je soudce“ vkládají slova „ , , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

52. § 21 zní:

„§ 21

Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení není přípustné.“.

53. V § 22 odst. 1 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , , předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

54. V § 23 odst. 1 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , , předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

55. V § 23 odst. 1 se za slovo „soudci“ vkládají slova „ , , předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

56. V § 23 odst. 2 se za slova „o soudce,“ vkládají slova „předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu,“.

57. V § 23 odst. 2 se za slova „je soudce“ vkládají slova „předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

58. V § 24 se slova „1 roku“ nahrazují slovy „5 let“.

59. V § 24 se za slovo „soudce“ vkládají slova „ , , předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu“.

60. V § 30 odst. 3 se slova „ , ; proti rozhodnutí podle odstavce 2 jim přísluší právo podat odvolání“ zrušují.

Čl. V

Přechodná ustanovení

1. Ustanovení zákona č. 7/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona o kárné odpovědnosti předsedy soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu se použijí na řízení o kárných proviněních, která byla spáchána ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Předseda České advokátní komory, prezident Notářské komory České republiky, prezident Exekutorské komory České republiky a děkani právnických fakult veřejných vysokých škol v České republice mohou navrhnout přisedící podle § 4 odst. 4 zákona č. 7/2002 Sb. ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 2 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Nevyužije-li některý z nich tohoto práva, navrhne zbývající počet přisedících ministr

spravedlnosti do jednoho měsíce od uplynutí lhůty podle věty první. Předseda Nejvyššího soudu a předsedové vrchních a krajských soudů navrhnou soudce podle § 4 odst. 2 a § 4a odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 2 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Senáty kárného soudu podle tohoto zákona se ustaví nejpozději do 5 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí kárné soudy v senátech složených podle dosavadních právních předpisů.

4. Ustanovení § 24 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona se vztahuje na rozhodnutí o uložení kárného opatření, které bylo uloženo ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o Veřejném ochránci práv

Čl. VI

V § 1 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 381/2005 Sb., se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který včetně poznámky pod čarou č. 1a zní:

„(6) Ochránce je oprávněn podat návrh na zahájení řízení podle zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců^{1a)} a zúčastnit se tohoto řízení.

^{1a)} Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů.“

Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 7.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VII

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

A. Obecná část

Předkládaný návrh obsahuje novelizaci zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Hlavním podnětem k přípravě této novelizace je nález Ústavního soudu vyhlášený pod č. 397/2006 Sb., jímž byla dotčena právní úprava odvolávání funkcionářů soudu obsažená v zákoně o soudech a soudcích. Dalším důvodem ke změně platného právního stavu jsou úkoly uložené Ministerstvu spravedlnosti v usnesení vlády ze dne 12. července 2006 č. 853 k pracovněprávnímu řešení problematiky zapojení občanů České republiky do civilních misí Evropské unie a v mezinárodních vládních organizacích.

V návrhu se rovněž odrážejí zkušenosti s aplikací novelizovaných zákonů.

Navrhovaná právní úprava se soustřeďuje do několika základních okruhů. Jde o odvolávání funkcionářů soudů, s tím spojenou změnu právní úpravy kárného řízení a úpravu zapojení dalších právních profesí v kárných senátech, právní úpravu vysílání soudců do zahraničních misí a k orgánům a organizacím mimo území České republiky a změnu právní úpravy Justiční akademie.

Odvolávání funkcionářů soudů je nutno nově upravit v souvislosti s výše zmíněným nálezem Ústavního soudu, který zrušil § 106 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, v němž byla tato problematika upravena na základě principu „kdo jmenuje, ten odvolává“. Ústavní soud ve svém nálezu uvedl, že právní úprava odvolávání funkcionářů soudů musí respektovat ústavní principy dělby moci a nezávislosti soudní moci a z tohoto hlediska nelze akceptovat způsob odvolávání funkcionářů soudu, který byl zakotven ve zrušeném ustanovení. V návaznosti na svůj dřívější nález sp. zn. Pl ÚS 7/02, který byl publikován pod č. 349/2002 Sb., Ústavní soud vylovil názor, že soudní funkcionáři mohou být odvoláni pouze na základě rozhodnutí nezávislého soudu a ze zákonem předvídaných důvodů.

Podle předkládaného návrhu bude o odvolání funkcionářů soudu rozhodovat soud v kárném řízení. Kárným soudem bude Nejvyšší správní soud. Za tímto účelem se doplňuje do zákona o soudech a soudcích a do zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců kárná odpovědnost předsedů a místopředsedů soudů a předsedů kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu. Tato právní úprava zahrnuje jak definici kárného provinění funkcionářů soudu, tak určení kárných opatření, která bude možno za tato kárná provinění ukládat. Odpovídajícím způsobem byla změněna i procesní ustanovení obsažená v zákoně o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, především byl nově vymezen okruh osob, které budou oprávněny svým návrhem zahájit vůči funkcionáři soudu kárné řízení.

K zefektivnění práce justice by měly přispět rovněž další změny úpravy kárného řízení. Navrhuje se především stanovit, že opakované konstatování, že došlo ke kárnému provinění, může mít za důsledek zahájení řízení o nezpůsobilosti k výkonu funkce soudce. Mění se složení senátů kárných soudů tak, aby v nich byli paritně zastoupeni soudci různých stupňů soudní soustavy a přísedící z jiných právních profesí. Přísedící z řad advokátů, notářů

a soudních exekutorů a dalších právních profesí by měli do kárného řízení vnést úhly pohledu odlišné od těch, které lze předpokládat u členů kárných senátů z řad soudců, a měli by umožnit posoudit kárné provinění komplexněji a objektivněji. Změna složení senátů kárných soudů se bude týkat i řízení ve věcech státních zástupců, v nichž jako přisedící budou zasedat i dva státní zástupci.

Nutnost právní úpravy vysílání soudců do zahraničních misí a k orgánům a organizacím mimo území České republiky se zakládá na výše zmíněném usnesení vlády.

Pokud jde o Justiční akademii, je cílem navrhované právní úpravy vyvážit pravomoci ředitele a Rady Justiční akademie a zakotvit její hospodářskou činnost.

Navrhovaná právní úprava nepředstavuje žádný zásah do rovnosti mužů a žen.

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh zákona je plně slučitelný s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Z právní aktů Evropských společenství se upravované oblasti dotýká Nařízení Rady č. 422/67/EHS a č. 5/67/Euratom ze dne 25. července 1967 o platových poměrech předsedy a členů Komise a předsedy, soudců, generálních advokátů a tajemníka Soudního dvora, a Rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti, s nimiž je navrhovaná právní úprava v souladu.

Nepředpokládá se žádný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na veřejné rozpočty s výjimkou státního rozpočtu a na hospodářské subjekty. Nepředpokládají se ani jakékoliv sociální dopady nebo dopady na životní prostředí. Dopady právní úpravy na státní rozpočet, zejména v souvislosti s odměnami přisedících kárných senátů a s vysíláním soudců do zahraničních misí nelze předem vyčíslit, protože není předem znám konkrétní počet případů, na něž se budou v praxi nová ustanovení upravující tyto záležitosti aplikovat. Zvýšené nároky na státní rozpočet budou hrazeny z rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti.

B. Zvláštní část

K části první

K čl. I:

K bodu 1:

V navrženém ustanovení se sjednocuje maximální lhůta, po kterou je možno soudce dočasně přidělit k jinému soudu a k Ministerstvu spravedlnosti nebo Justiční akademii. Podle platné právní úpravy je lhůta v případě dočasného přidělení k soudu tříletá, v případě dočasného přidělení k ministerstvu nebo Justiční akademii pak jednoletá. Cílem navrhované právní úpravy je umožnit soudcům přiděleným zejména k Justiční akademii věnovat se pedagogické nebo jiné činnosti v této instituci z dlouhodobějšího hlediska.

K bodu 2:

V případě dočasného přidělení soudce podle § 68 zákona o soudech a soudcích, které zákon připouští v zájmu řádného výkonu soudnictví nebo v zájmu využití zkušeností přidělovaného soudce, se navrhuje změnit jednu z podmínek tohoto dočasného přidělení. Podle platné právní úpravy může k dočasnému přidělení dojít pouze v případě, kdy s tímto postupem souhlasí předseda soudu, k němuž je soudce přidělen podle § 67 nebo přeložen podle § 71 a 72 k výkonu funkce.

Tento souhlas bude platnou právní úpravou nahrazen projednáním s příslušným předsedou soudu, jako je tomu u přeložení soudce podle § 73 zákona o soudech a soudcích.

K bodu 3:

Nové ustanovení se do zákona o soudech a soudcích zařazuje v důsledku úkolu uloženého usnesením vlády ze dne 12. července 2006 č. 853 k pracovněprávnímu řešení problematiky zapojení občanů České republiky do civilních misí Evropské unie a v mezinárodních vládních organizacích. Toto usnesení ukládá ministru spravedlnosti novelizovat zákon o soudech a soudcích tak, aby bylo možno soudce dočasně přidělit také k jinému než soudnímu orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky.

Na základě nového § 70a bude tedy možno soudce dočasně přidělit rozhodnutím ministra spravedlnosti na jeho žádost nebo s jeho souhlasem k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky. Toto dočasné přidělení bude časově omezeno na dobu nepřesahující 5 let nebo jedno funkční období.

K bodu 4 a 16:

Do uvedených ustanovení se zařazuje legislativně technická změna v souvislosti s novou právní úpravou kárné odpovědnosti funkcionářů soudu.

K bodu 5:

Platná právní úprava zakotvuje pouze kárnou odpovědnost soudců. Platné ustanovení § 128 zákona o soudech a soudcích sice ve svém odstavci 2 stanoví, že orgán státní správy soudů podá návrh na zahájení kárného řízení, pokud zjistí, že soudce, jmenovaný předsedou nebo místopředsedou soudu nebo předsedou kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního, závažným způsobem porušuje stanovené povinnosti při výkonu státní správy soudů, takto zakotvené povinnosti však neodpovídá žádná hmotněprávní úprava kárné odpovědnosti funkcionářů soudu. Předsedu nebo místopředsedu soudu nebo předsedu kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu nelze tedy podle platné právní úpravy kárně postihnout za porušení povinnosti, která je spojena s funkcí předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu.

Z tohoto důvodu a rovněž z důvodů, jež jsou vyjádřeny v nálezu Ústavního soudu č. 397/2006 Sb., se do ustanovení § 86 a ustanovení následujících doplňuje kárná odpovědnost předsedů a místopředsedů soudu a předsedů kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu.

K bodu 6 a 7:

Upřesňuje se, že kárné provinění, které zná platná právní úprava, bude kárným proviněním, za něž bude možno postihovat soudce. Do platného znění se tedy doplňuje slovo „soudce“.

Aby bylo možno realizovat kárnou odpovědnost funkcionářů soudu, doplňuje se do § 87 odst. 2 nové kárné provinění, které bude spočívat v porušení povinností předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu stanovených zákonem.

K bodu 8 až 14:

Navrhuje se zvýšit maximální hranici kárného opatření snížení platu soudce z 25 % na 30 % platu a zároveň prodloužit maximální dobu, po kterou může být toto kárné opatření uloženo, z 6 měsíců na 1 rok a z 1 roku na 2 roky. Tímto způsobem bude rozšířen prostor pro úvahu senátu kárného soudu o tom, jaké kárné opatření má v projednávané věci uložit.

Zároveň se doplňují kárná opatření, která bude možno uložit za kárné provinění funkcionářů soudu a která odpovídají povaze těchto funkcí.

Půjde o důtku, odnětí zvýšení platového koeficientu za výkon funkce předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se předseda nebo místopředseda soudu nebo předseda kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu dopustil v době před zahlázením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let, snížení platu až o 30 % na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se předseda nebo místopředseda soudu nebo předseda kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu dopustil v době před zahlázením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let, a o odvolání z funkce předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu.

S posledním zmíněným kárným opatřením souvisí právní úprava odvolávání předsedů a místopředsedů soudu nebo předsedů kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu a dočasného zproštění předsedy nebo místopředsedy soudu funkce.

Do návrhu se dále zařazuje ustanovení, které upravuje postup při ukládání kárného opatření v případě, kdy se ve společném řízení projednává více kárných provinění téhož pachatele.

Právní úprava institutu výtky se přesunuje do § 88a.

K bodu 15:

Zánik kárné odpovědnosti soudce podle platné právní úpravy nastává tehdy, pokud do 2 let ode dne spáchání kárného provinění nebyl podán návrh na zahájení kárného řízení. Vzhledem k tomu, že se v § 9 odst. 1 zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců prodlužuje objektivní lhůta pro podání návrhu na 3 roky, je třeba stejným způsobem prodloužit i lhůtu pro zánik odpovědnosti za kárné provinění.

K bodu 17 a 18:

Upravuje se možnost zahájit řízení o způsobilosti k výkonu soudcovské funkce se soudcem, s nímž bylo v době pěti let již třikrát vedeno kárné řízení, v němž bylo konstatováno, že spáchal kárné provinění, ať již toto řízení skončilo udělením kárného opatření či nikoliv. Takovou okolnost nelze považovat za běžnou a je zde proto důvod, aby každý takový konkrétní případ mohl posoudit nezávislý soud, který rozhodne o tom, zda uvedená situace zpochybňuje důvěryhodnost dalšího setrvání soudce v soudcovské funkci.

Dospěje-li kárný soud k závěru, že soudce není způsobilý k výkonu funkce, soudcovská funkce zaniká dnem právní moci takového rozhodnutí.

K bodům 19 až 22:

Navržené ustanovení zakotvuje zásadu, že soudci Ústavního soudu po dobu dočasného zproštění funkce soudce nenáleží plat a další náležitosti spojené s výkonem funkce soudce; ze zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, plyne, že mu po tuto dobu náleží plat a náležitosti soudce Ústavního soudu.

Opět v návaznosti na úkol uložený usnesením vlády ze dne 12. 7. 2006 č. 853 se upravuje dočasné zproštění výkonu funkce soudce, a to tak, aby soudce mohl být vyslán k mezinárodnímu soudu nejenom v případě, kdy se stane soudcem mezinárodního soudu, ale též v případech, kdy je k mezinárodnímu soudu povolán jako asistent soudce nebo k výkonu jiné obdobné funkce, v níž se bezprostředně podílí na rozhodování tohoto soudu. Dále se upravuje dočasné zproštění soudce vyslaného k orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky, které dosud v zákoně zakotveno nebylo. Navrhuje se upravit tento institut obdobně jako je tomu v právní úpravě platné pro státní zástupce, která se dosud osvědčila.

Soudci bude náležet plat a další náležitosti spojené s výkonem funkce soudce podle zvláštního právního předpisu, nebude-li s výkonem funkce v mezinárodní misi spojeno poskytování odměny.

Soudci se rovněž přiznává právo na náhrady nákladů poskytované při výkonu funkce v zahraničí, pokud tyto náklady nehradí mezinárodní soud, orgán, organizace nebo zahraniční mise, k nimž byl dočasně přidělen. Jde o náhrady obdobné těm, které pro zaměstnance v pracovním poměru upravuje § 172 zákoníku práce a nařízení vlády č. 62/1994 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů zaměstnancům rozpočtových a příspěvkových

organizací s pravidelným pracovištěm v zahraničí, ve znění pozdějších předpisů, a pro státní zástupce § 19a odst. 5 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 372/2004 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí, ve znění nařízení vlády č. 538/2005 Sb., které bylo vydáno k provedení zákona o cestovních náhradách.

K bodu 23 a 24:

Novelizace § 100 se týká jedné z podmínek umožňujících rozhodnutí ministra o dočasném zproštění funkce soudce. Podle platné právní úpravy může ministr učinit toto rozhodnutí, je-li soudce kárně stíhán pro takové kárné provinění, pro které je možno uložit kárné opatření odvolání z funkce, a to na dobu do pravomocného skončení kárného řízení. Navrhovaná změna směřuje k tomu, aby ministr spravedlnosti mohl soudce dočasně zprostit funkce tehdy, pokud je soudce stíhán pro takové kárné provinění, pro které je v kárné žalobě navrženo uložení kárného opatření odvolání z funkce soudce. Návrh na uložení kárného opatření tedy bude nutnou náležitostí návrhu na zahájení kárného řízení.

Zcela nově se konstruuje možnost dočasného odvolání předsedy nebo místopředsedy soudu z funkce.

K tomuto postupu bude moci ministr spravedlnosti přistoupit za stejných podmínek, jako je tomu u dočasného zproštění funkce soudce. Bude-li zahájeno kárné řízení, bude podmínkou pro dočasné zproštění funkce i návrh kárného opatření odvolání z funkce předsedy nebo místopředsedy soudu, který bude obsažen v návrhu na zahájení řízení.

Navrhuje se rovněž platové opatření spojené s dočasným zproštěním výkonu funkce předsedy nebo místopředsedy soudu. Protože se zproštění bude týkat pouze funkce předsedy nebo místopředsedy soudu, dotkne se platové opatření pouze té složky platu, která je spojena s uvedenou funkcí.

V § 100a se nepřipouští možnost obsažená v platném § 100 odst. 4, která dává soudci dočasně zproštěnému funkce podle § 100 odst. 1 písm. b) právo podat do tohoto rozhodnutí námitky ke kárnému soudu.

K bodu 25:

Navrhovaná právní úprava reaguje na výše zmíněný náleží Ústavního soudu publikovaný pod č. 397/2006 Sb.

Předsedu nebo místopředsedu soudu nebo předsedu kolegia Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu bude možno z této funkce odvolat pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení podle zvláštního právního předpisu, tedy podle zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců.

Ústavní soud ve svém nálezu č. 397/2006 Sb. uvedl, že právní úprava odvolávání funkcionářů soudů musí respektovat ústavní principy dělby moci a nezávislosti soudní moci a z tohoto hlediska nelze akceptovat způsob odvolávání funkcionářů soudu, který byl zakotven ve zrušeném ustanovení. V návaznosti na svůj dřívější náleží sp. zn. Pl. ÚS 7/02 publikovaný ve sbírce zákonů pod č. 349/2002 Sb. Ústavní soud uvedl, že funkce předsedů a místopředsedů soudů by měla být považována za kariérní postup soudce (podobně jako je tomu v případě jmenování předsedou senátu), a proto by ani předseda a místopředseda soudu neměl být odvolatelný jinak, než pro zákonem předvídaný důvod a postupem v kárném řízení, tj. rozhodnutím soudu. Ústavní soud svůj názor opřel o základní ústavní garance dělby moci demokratického právního státu, které jsou upraveny ustanovením čl. 2 odst. 1 Ústavy: „Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.“, princip nezávislosti soudní moci, který je upraven zejména ustanovením čl. 81 Ústavy, jež stanoví, že „soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy“,

a ustanovením čl. 82 Ústavy, jehož odst. 1 stanoví: „Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí. Jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.“, a podle jehož odst. 2 „soudce nelze proti jeho vůli odvolat nebo přeložit k jinému soudu; výjimky vyplývající zejména z kárné odpovědnosti stanoví zákon.“. Další garancí, která má rovněž zajistit eliminaci vnějších vlivů na výkon soudnictví, je čl. 82 odst. 3 Ústavy, podle kterého „funkce soudce není slučitelná s funkcí prezidenta republiky, člena Parlamentu ani s jakoukoli funkcí ve veřejné správě; zákon stanoví, se kterými dalšími činnostmi je výkon soudcovské funkce neslučitelný.“.

Ústavní soud ve svém nálezu č. 397/2006 Sb. uvedl, že atributy nezávislosti soudní moci je tak nutno vztahovat i k předsedům soudů. Prostřednictvím maximy vyjádřené v čl. 82 odst. 2 Ústavy je nutno poměřovat rovněž způsob odvolávání předsedů soudů; proto nejen právní úprava zakotvující odvolávání soudců, ale i právní úprava odvolávání předsedů a místopředsedů soudů musí respektovat ústavní principy dělby moci.

K bodům 26 až 30:

Vzhledem k předmětu činnosti Justiční akademie, kterým je zejména zajišťování vzdělávání soudců, státních zástupců a dalších soudních osob, se navrhuje upravit postavení Rady Justiční akademie a jejího ředitele shodně s úpravou platnou před novelizací provedenou zákonem č. 79/2006 Sb. tak, aby rozhodující vliv na obsah a způsob vzdělávání v resortu justice měla Rada, a ředitel Justiční akademie aby opět pouze řídil chod této organizační složky státu.

Nově se navrhuje, aby statut Justiční akademie vydával ministr spravedlnosti po projednání s Radou Justiční akademie.

Výslovně se upravuje sídlo Justiční akademie.

Nově se rovněž zakotvuje hospodářská činnost Justiční akademie, která by měla přispět ke zkvalitnění výchovně vzdělávací činnosti v rámci přípravy justičních a právních čekatelů a soustavného vzdělávání soudců, státních zástupců a dalších osob, působících v justici, které je třeba považovat za její činnost hlavní.

Hospodářská činnost bude spočívat zejména v pronajímání prostor Justiční akademie v těch obdobích, kdy její ubytovací kapacity neslouží k zabezpečování výchovně vzdělávací činnosti.

K čl. II:

Navrhují se přechodná ustanovení k právní úpravě kárného řízení a nezpůsobilosti k výkonu funkce soudce.

K části druhé:

Soudní řád správní v platném znění upravuje v § 13 odst. 2 jmenování a odvolávání předsedy a místopředsedy Nejvyššího správního soudu prezidentem republiky.

Protože i na tyto funkcionáře soudu je třeba vztáhnout postup upravený v § 106 a dalších ustanoveních zákona o soudech a soudcích, doplňuje se do § 13 odst. 2 výslovné zakotvení podpůrného užití právní úpravy odvolávání soudních funkcionářů obsažené v zákoně o soudech a soudcích.

Obecná právní úprava podle § 3 odst. 2 zákona o soudech a soudcích zůstává nedotčena.

K části třetí:

K čl. IV:

K bodům 1 až 3, 5 a 6:

Zákon č. 7/2002 Sb. v platném znění stanoví možnost dvoustupňového přezkumu kárného provinění soudce. Tím v podstatě přebral model, který platil dle zák. č. 412/1991 Sb., o kárné odpovědnosti soudců (ve znění od 1. 1. 1993) Před rokem 1993 však byla dvoustupňovost kárného řízení dána pouze pro soudce okresních soudů (zák. č. 412/1991 Sb. ve znění do 31. 12. 1992). Řízení ve věcech kárných provinění soudců krajských soudů a nejvyšších soudů (jak republikových, tak federálního) bylo pouze jednostupňové.

Zákon č. 412/1991 Sb. zkopíroval model ze zákona č. 142/1961 Sb., o kárné odpovědnosti soudců z povolání, ten zase zkopíroval zákon č. 37/1957 Sb., o kárné odpovědnosti soudců lidových a krajských soudů. Naopak předchozí úprava, zák. č. 67/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech soudců z povolání, prokurátorů a soudcovských čekatelů, která rušila zák. č. 46/1868 ř. z., o disciplinárním nakládání se soudci a nedobrovolném jich přeložení na jiné místo nebo na odpočinek, stanovila pouze jednostupňové kárné řízení pro všechny soudce, a to před kárným senátem Nejvyššího soudu (§ 19 zák. č. 67/1950 Sb.).

Na mezinárodní/evropské úrovni k této otázce existuje několik nezávazných právních dokumentů:

- v rámci Spojených národů: Základní principy nezávislosti soudnictví [Basic Principles on the Independence of the Judiciary], schváleny rezolucí Valného shromáždění OSN č. 40/32 ze dne 29. listopadu 1985 a č. 40/146 ze dne 13. prosince 1985, článek 20: „Rozhodnutí přijatá v rámci disciplinárního řízení či v rámci řízení o dočasném anebo trvalém zproštění z funkce by měla být předmětem nestranného přezkumu. Tento princip neplatí v případě rozhodnutí nejvyššího soudu anebo zákonodárného sboru v případě řízení o odvolání z funkce soudce nebo podobném typu řízení“.

- v rámci Rady Evropy se jedná o Evropskou chartu o statutu soudců [European Charter on the Statute for Judges], přijatou ve Štrasburku ve dnech 8. – 10. července 1998, čl. 5.1. „Za porušení povinnosti soudce, které jsou vyjmenovány ve statutu, mohou být uloženy sankce, ovšem pouze na základě rozhodnutí nebo na návrh nebo na doporučení orgánu soudního typu, případně instituce složené alespoň z jedné poloviny z volených soudců, a to jen v rámci procesu kontradiktorního typu, před kterým má soudce právo na obhajobu. Stupnice sankcí, které mohou být v těchto případech uloženy, je uvedena ve statutu a rozhodování o uložení sankce musí vycházet z principu proporcionality. Rozhodnutí orgánu moci výkonné, soudu nebo orgánu ukládajícího sankci je vždy předmětem přezkumu vyšším orgánem soudního typu.“

Dále se jedná o Doporučení Rady ministrů členským státům č. R (94) o nezávislosti, výkonosti a roli soudců ze dne 13. října 1994, které se zabývá kárným postihem soudců (princip VI), vyžaduje však dodržení zásad férového procesu, není však formulován požadavek instančního postupu.

U výše uvedených nezávazných právních dokumentů je vhodné mít na zřeteli charakter těchto dokumentů: jedná se nezávazné dokumenty, zachycující myšlenky různých pracovních skupin, typicky složených ze soudců z různých členských států/smluvních stran, které proklamují úzké požadavky určité profesní skupiny a často neodrážejí normativní realitu v jednotlivých (plně demokratických) státech.

Právní rámec (evropské) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je nejednoznačný. Otázka se s ohledem na disciplinární sankce vůči soudcům rozpadá na dvě podotázky:

- 1) Právo soudců a jiných zaměstnanců státu na vůbec přístup k soudu v případě disciplinárních trestů,
- 2) Právo na přístup k druhé instanci, tedy apelační princip v těchto věcech.

Ad 1) Článek 6 odst. 1 Úmluvy stanoví právo na přístup k soudu pro rozhodování o (i) občanských právech a závazcích a (ii) trestních obviněních. ESLP ve své judikatuře delší dobu tápal, kam zařadit disciplinární sankce a spory vedené státními zaměstnanci proti státu. Nakonec v roce 1999 v rozsudku ze dne 8. 12. 1999, věc Pellegrin proti Francii (stížnost č. 28541/95) dovedl, že tyto typy sporů jsou mimo rámec článku 6 odst. 1 úplně: to znamená, že státní zaměstnanec ve sporu vedeném se státem vůbec žádné právo na přístup k soudu nemá.

Judikaturu Pellegrin pak ESLP následně skutečně aplikoval na kauzu odvolání soudního funkcionáře a jeho přístup k soudu: v roce 2000 si Štefan Harabín, odvolaný/neodvolaný předseda Slovenského Nejvyššího soudu stěžoval před ESLP na skutečnost, že jeho ústavní stížnost proti návrhu vlády Slovenské republiky na jeho odvolání odmítl Ústavní soud jako zjevně neopodstatněnou. ESLP však jeho stížnost v té části, kde se týkala pokusu o jeho odvolání z pozice předsedy NS, taktéž odmítl jako zjevně neopodstatněnou s odůvodněním, že jako předseda soudu je součástí státní moci a na jeho případné odvolání se čl. 6 odst. 1 Úmluvy nevztahuje (usnesení o částečné nepřijatelnosti ze dne 9. 7. 2002, Štefan Harabín proti Slovensku (stížnost č. 62584/00)).

Judikatura Pellegrin však doznala změny nedávným rozhodnutím ESLP ze dne 19. 4. 2007 ve věci Vilho Eskelinen proti Finsku (stížnost č. 63235/00). Zde ESLP naopak konstatuje, že na spory státních zaměstnanců se státem (zde policisté žalující mzdové náhrady) se článek 6 odst. 1 vztahuje, ale pouze potud, pokud stát určité typy sporů ze soudního projednání výslovně nevyloučil. Důvodem vyloučení pro přístup k soudu musí spočívat na objektivních důvodech souvisejících se zájmem státu a veřejnou mocí. Podobné kritérium tak bude umožňovat přístup státních zaměstnanců k soudu ve věcech jako jsou mzdové nároky, penzijní pojištění apod. Problematika přístupu k soudu v otázkách disciplinárních postihů se tak vrací do nejasné situace před rozhodnutím ve věci Pellegrin.

V případě odvolávání soudních funkcionářů by bylo možné argumentovat, že jejich vztah ke státu a výkonu státní moci (státní správy soudů) je velice úzký, čímž by bylo možné vyloučit soudní přezkum úplně. Stejně tak je ale možné argumentovat, že se jedná o typ kárného postihu, který směřuje též vůči soudci (především pokud bychom akceptovali tezi Ústavního soudu o neoddělitelnosti funkce soudního funkcionáře od funkce soudce) a má zřetelné rysy trestního postihu.

Ad 2) Ustálená judikatura ESLP vychází z toho, že právo na přístup k soudu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy je právo na přístup k jednomu stupni. Smluvní strany nemají povinnost zřizovat ani

odvolací, ani dovolací soudy. Jedinou výjimkou je rozhodování o vině a trestu za spáchání trestného činu – zde čl. 2 Dodatkového protokolu č. 7 předvídá že každý, koho soud uzná vinným z trestného činu, má právo dát přezkoumat výrok o vině nebo trestu soudem vyššího stupně. Odstavec 2 však stanoví, že z tohoto práva jsou přípustné výjimky v případě méně závažných trestných činů určených zákonem, nebo pokud byl jednotlivec souzen v prvním stupni nejvyšším soudem nebo byl uznán vinným a odsouzen na základě odvolání proti osvobozujícímu rozsudku.

Je otázkou, zda by bylo možné rozhodování o kárné odpovědnosti a uložení kárného opatření soudce kvalifikovat jako rozhodování o trestném činu. Kárné provinění by zřejmě spadalo pod obrat „trestního obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, rozsah čl. 2 Dodatkového protokolu č. 7 je však užší – nevztahuje se na všechna „trestní obvinění“, ale pouze na rozhodování o vině a trestu za trestné činy. To znamená, že pokud by možnost uložení kárného opatření bylo vnímáno jako typ trestního obvinění podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, ještě to neznamená, že se na něj také vztahuje požadavek (plné) apelace v čl. 2 Sedmého dodatkového protokolu.

Jak bylo však výše uvedeno, čl. 2 odst. 2 Dodatkového protokolu č. 7 k Evropské úmluvě stanoví výslovnou výjimku z principu apelace pro případy, kdy o vině a trestu za trestný čin rozhoduje již v prvním stupni nejvyšší soudní orgán. To znamená, že když je pro posuzování kárné odpovědnosti soudců a soudních funkcionářů vytvořen pouze jednostupňový orgán soudního typu, je-li tento na úrovni nejvyšších soudů, spadá pod výjimku stanovenou čl. 2 odst. 2 Dodatkového protokolu č. 7.

Srovnání se zahraničními způsoby odvolávání soudců a soudních funkcionářů nasvědčuje tomu, že způsob odvolávání soudců a soudních funkcionářů (pokud existuje samostatná možnost odvolat soudního funkcionáře bez toho, aby byl daný funkcionář odvolán i jako soudce) se často odehrává pouze v jednom stupni.

Z dosavadní praxe odvolání ve věcech kárného postihu ve věcech soudců vyplývá, že odvolání je podáno v přibližně jedné třetině případů. Ve zbývajících případech je řízení de facto jednostupňové. Druhostupňový soud v podobě kárného senátu Nejvyššího soudu v praxi funguje jako jakýsi orgán „graciační“, který nepochybuje o skutkových zjištěních prvnostupňového kárného soudu, tradičně však pouze uložené kárné opatření zmírní (sníží srážky z platu či úplně upustí od potrestání).

Jednostupňový odvolávací proces je pravidlem v zemích angloamerické právní kultury. Pokud se nejedná, jako v některých ze států Spojených států amerických, o systém volby soudců na dobu určitou, pak jsou pro země angloamerického právního okruhu (Spojené státy americké, Velká Británie, Irsko, Kanada, Austrálie, Nový Zéland) typické variace na staroanglický princip odvolávání soudců a jiných úředníků státu zvláštní formou žaloby, projednávané parlamentem (impeachment). Tento postup byl zakotven v první ústavě Velké Británie (Act of Settlement z roku 1701) a odtud byl postupně přejímán do anglických kolonií coby princip ústavní. Článek III odst. 7 Aktu stanoví, že „soudci jsou jmenováni po dobu, kdy se dobře chovají [...] je možné je ale odvolat na základě návrh obou komor parlamentu“ [„judges' commissions be made quamdiu se bene gesserint [during good behaviour] ... but upon address of both Houses of Parliament it may be lawful to remove them“]. Model existující v těchto právních rádech je tedy definičně jednostupňový: žalobcem je typicky (nikoliv však nutně) moc výkonná, o odvolání hlasují obě komory parlamentu.

Kárné právo soudcovské na evropském kontinentu se vyvíjelo odlišně; zde se rozvíjí společně s kárným postihem vůči státním zaměstnancům, postupně se však z této tradice vyčleňuje a osamostatňuje. Kárný postih je však koncipován jako otázka stavovská, o které rozhodují samotní „soudní úředníci“ v podobě kárného soudu, nikoliv jako typ vyvážení mezi jednotlivými mocemi ve státě. První kodifikace soudcovského práva kárného na našem území (zák. č. 46/1868 ř. z., o kárné odpovědnosti soudních úředníků) zavádí pro „vyšší soudní úředníky“ (tedy členy nejvyššího soudu, členy vrchních soudů a soudní funkcionáře soudů všech stupňů) systém jednostupňový; soudem prvního a posledního stupně je disciplinární soud nejvyššího soudu. Pro nižší „soudní úředníky“ (soudci soudů prvního a druhého stupně), kteří jsou v prvním stupni kárně souzeni před vrchním soudem, je dána možnost odvolání k nejvyššímu soudu.

Současný model německý je také jednostupňový. Z historických důvodů se jedná o zajímavou dvoukolejnost možného odvolávání soudců: odvolání soudce ve spolkové službě je možné jednak na návrh Spolkového sněmu (Bundestag) před senátem Spolkového ústavního soudu, k jehož návrhu je spolkový prezident povinen spolkového soudce propustit ze služby, jednak v rámci disciplinárního řízení před zvláštním pětičlenným (disciplinárním) senátem Nejvyššího soudu (Bundesgerichtshof).

Konečně v zemích, kde byla zřízená Soudní rada (Rada soudnictví, soudcovská rada apod.) je rozhodováním o kárné odpovědnosti soudců typicky pověřován etický či disciplinární senát této rady. Soudcovské rady byly po Druhé světové válce zřízeny především v evropských zemích románské právní kultury (Francie, Itálie, Španělsko). Kárné komise těchto rad, ve kterých bývají zastoupeni „ne-soudci“, tedy členové jiných právních profesí či politického života, mohou rozhodovat v jednom či dvou stupních.

Francouzská Nejvyšší rada soudnictví (Conseil supérieur de la magistrature) má po své poslední reformě 16 členů. Rozpadá se do dvou sekcí. Čtyři členové, kteří však na rozdíl od soudců zasedají v obou sekcích, jsou ne-soudci, jmenováni prezidentem republiky, předsedou senátu, předsedou národního shromáždění a Státní radou. Zbytek míst je rozdělen mezi jednotlivé části a vrstvy justice. O kárném provinění soudců rozhoduje Rada v jednom stupni; proti rozhodnutí Rady je však přípustná kasační stížnost z důvodů překročení pravomoci ke Státní radě (Conseil d'Etat).

Kárný soud, tribunál či jakýkoliv jiný orgán, který má ve vnitrostátním právu rozhodovat o kárné odpovědnosti soudců, by měl naplňovat znaky orgánu soudního typu – nestrannost, férový proces, rovnost zbraní se žalobcem apod. Z mezinárodněprávních závazků České republiky, z práva Evropské úmluvy o lidských právech, judikatury Evropského soudu pro lidská práva a konečně ani ze srovnání s jinými modely však neplyne požadavek, že by musela být dána možnost apelace v podobném typu řízení, tedy že by proti rozhodnutí o odvolání soudce či soudního funkcionáře muselo být přípustné odvolání.

I kdybychom však zastávali názor, že požadavek apelace se na tento typ řízení vztahuje, pak jediný právně závazný dokument, tedy Evropská úmluva, stanoví výjimku z požadavku apelace pro případy, kdy v prvním a posledním stupni rozhoduje orgán soudního typu na úrovni nejvyššího soudu.

Z těchto důvodů bylo do návrhu zařazeno jednostupňové řízení ve věcech soudců i státních zástupců, přičemž kárným soudem bude Nejvyšší správní soud.

K bodu 4:

V souvislosti s navrženou právní úpravou kárné odpovědnosti funkcionářů soudu se upřesňuje předmět právní úpravy zákona.

K bodům 7 až 13:

Cílem navrhované úpravy je zvýšit objektivitu při rozhodování kárných soudů o kárných proviněních soudců a státních zástupců a odstranit tak v co nejvyšší míře vznik možných pochybností o nestrannosti rozhodování v těchto stavovských věcech.

Navrhuje se proto změnit složení kárných senátů ve věcech soudců tak, že členy těchto senátů budou kromě tří soudců také vždy tři přísedící z řad odborné právníkové veřejnosti. Za tím účelem se navrhuje vytvořit u každého kárného soudu seznamy osob určených pro výkon této odpovědné funkce, z něhož budou konkrétní členové kárného senátu určováni losem.

Ve věcech státních zástupců budou rozhodovat senáty složené ze dvou soudců a 4 přísedících, z nichž 2 budou státní zástupci.

Složení senátů ve věcech soudců bude paritní, počet členů senátu z řad soudců a počet členů senátu z řad dalších právních profesí bude v rovnováze. Výslovně se stanoví, že k rozhodnutí senátu kárného soudu bude nutno dosáhnout většiny hlasů všech členů senátu, bude tedy nutno, aby soudci a přísedící dospěli při rozhodování k dohodě. Aby nedošlo ke zablokování rozhodování kárného senátu o tom, zda se soudce nebo jiný kárně obviněný dopustil kárného provinění, stanoví se, že při takovém rozhodování v případě rovnosti hlasů vydá senát zprošťující rozhodnutí.

V senátech pro řízení ve věcech státních zástupců budou rovněž paritně zastoupeni soudci, státní zástupci a zástupci jiných právních profesí.

Soudci, kteří budou rozhodovat v senátech kárného soudu, budou složeni ze soudců kárného soudu, soudců Nejvyššího soudu a vrchních a krajských soudů, půjde-li o rozhodování ve věcech státních zástupců, pouze ze soudců Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu.

Členy sboru přísedících, kteří nebudou státními zástupci, budou osoby právníkové profese, které dosáhly alespoň 30 let věku, jsou bezúhonné a splňují požadavky podle zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, navržené předsedy zákonem určených profesních komor z řad členů těchto komor a děkany právnických fakult univerzit v České republice, jež se svým působením ve funkci přísedícího souhlasí. Není-li navržen dostatečný počet přísedících, doplní seznam přísedících svým návrhem ministr spravedlnosti. Důvodem je, aby byl za všech okolností zajištěn dostatečný počet přísedících pro plynulý průběh kárných řízení.

Za výkon funkce přísedícího kárného senátu náleží přísedícímu odměna a náhrady výdajů, jejichž výše bude stanovena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti. Tato vyhláška nemusí vzhledem k přechodným ustanovením nabýt účinnosti spolu s navrhovaným zákonem a z tohoto důvodu netvoří přílohu předkládaného materiálu.

Výslovně bude stanoveno, že činnost přísedícího ve věcech státních zástupců, který je státním zástupcem, bude považována za výkon funkce státního zástupce; těmto přísedícím tedy nebude náležet žádná zvláštní odměna.

Navrhuje se rovněž vytvořit seznamy soudců pro řízení ve věcech soudců a seznamy soudců pro řízení ve věcech státních zástupců, do něhož bude předseda soudu zařazovat soudce po dohodě se soudcovskou radou. Členové kárných senátů z řad soudců budou rovněž určováni losem.

Stanovuje se funkční období kárných senátů i jejich členů v délce 5 let. Členové kárných senátů budou moci svoji funkci vykonávat opakovaně.

K bodům 14 až 16:

Vzhledem k tomu, že bylo stanoveno funkční období senátu kárného soudu i jeho členů, navrhuje se, aby funkce členů senátu a jejich náhradníků končila uplynutím funkčního období senátu, do něhož byli určeni, bez ohledu na to, zda uplynulo jejich pětileté funkční období. Kontinuita rozhodování senátu, jehož funkční období skončí, je zajištěna změnou § 7.

Dále se navrhuje, aby možnost odvolat státního zástupce jako přisedícího senátu v řízení ve věcech státních zástupců, kterou obsahuje platná právní úprava, byla vztažena na všechny přisedící senátů kárných soudů, tedy i na příslušníky jiných právních profesí.

Rovněž se stanoví obecné pravidlo pro doplňování kárných senátů, jejichž členovi zanikla funkce v průběhu funkčního období senátu. Na jeho místo bude předseda kárného soudu určovat losem nového člena senátu z řad náhradníků.

K bodu 17:

Navrženou změnou by měla být zabezpečena činnost senátu kárného soudu ve věcech, v nichž byly učiněny úkony v řízení zahájeném před uplynutím funkčního období senátu kárného soudu, i po uplynutí tohoto období, aby byla zajištěna kontinuita práce tohoto senátu.

K bodu 18:

V rámci komplexní právní úpravy kárné odpovědnosti předsedů soudu a místopředsedů soudu bylo třeba nově upravit i okruh osob, které vůči těmto funkcionářům soudu mohou podat návrh na zahájení kárného řízení.

Vůči funkcionářům Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu bude oprávněn podat návrh na zahájení řízení prezident republiky, který tyto funkcionáře také jmenuje.

Ministr spravedlnosti a Veřejný ochránce práv bude oprávněn podat návrh vůči kterémukoliv funkcionáři soudu. Předsedové soudu pak budou moci zahájit kárné řízení vůči místopředsedům svého soudu a funkcionářům soudů nižšího stupně ve svém obvodu a předseda Nejvyššího správního soudu vůči předsedovi krajského soudu a místopředsedovi krajského soudu pro úsek správního soudnictví. Tato právní úprava vychází z předpokladu, že uvedené osoby disponují na základě své činnosti takovými poznatky, které jim umožní návrh na zahájení řízení kvalifikovaně vypracovat.

Nově se upravuje rovněž okruh osob, které budou moci podat návrh na zahájení kárného řízení vůči předsedům kolegií Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu. V tomto případě bude oprávnění podat návrh svěřeno ministru spravedlnosti a předsedům obou nejvyšších soudů.

K bodu 19:

Změnou ustanovení § 9 odst. 1 se prodlužují subjektivní a objektivní lhůty pro zahájení kárného řízení, které podle platné právní úpravy činí 2 měsíce a dva roky, a to na 1 rok a 3 roky. Počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty se váže na den, kdy se navrhovatel dozvěděl o skutečnostech týkajících se kárného provinění, které jsou rozhodné pro podání návrhu na zahájení řízení.

Navržená právní úprava by měla poskytnout větší časový prostor pro posouzení skutku, který je nebo by mohl být kárným proviněním, a to jak v důsledku samotného prodloužení lhůt, tak v souvislosti s nově stanoveným počátkem běhu subjektivní lhůty.

K bodům 20, 23, 25, 26, 29 až 51, 53 až 57 a 59:

Do uvedených ustanovení se promítá nová právní úprava kárného řízení vůči předsedům soudů, místopředsedům soudů a předsedům kolegií Nejvyššího nebo Nejvyššího správního soudu.

K bodům 21 a 22:

V souvislosti se změnou provedenou v právní úpravě dočasného zproštění funkce soudce a novou právní úpravou dočasného zproštění funkce předsedy nebo místopředsedy soudu se doplňují náležitosti návrhu na zahájení kárného řízení. Do kárné žaloby bude nutno uvádět rovněž návrh na uložení kárného opatření, kterým však senát kárného soudu, který ve věci bude rozhodovat, nebude vázán.

K bodu 27:

Odkazem na obecný postup při zániku funkce člena senátu kárného soudu podle nového § 6 odst. 4 zákona se upravuje obdobně i postup při nahrazení člena senátu, který je vyloučen z projednávání věci pro podjatost.

K bodu 24 a 28:

V souvislosti s výše zmíněnou jednoinstančností řízení ve věcech soudců a státních zástupců se mění § 9 odst. 3, týkající se účastníků odvolacího řízení, a zrušuje se § 11 týkající se vrchních soudů.

K bodu 52 a 60:

Zrušují se ustanovení týkající se odvolacího řízení; proti rozhodnutím v řízení ve věcech soudců a státních zástupců nebude přípustné odvolání. Ponechává se možnost soudce, předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu a státního zástupce podat návrh na obnovu řízení.

K bodu 58:

Vzhledem k navrhované době, v níž může dojít i k opakovanému pravomocnému kárnému postihu, který může vést k zahájení řízení o způsobilosti soudce vykonávat svou funkci (§ 91 zákona o soudech a soudcích), je nezbytné současně prodloužit dobu pro zaházení kárného postihu na pět let.

K čl. V:

Navrhují se přechodná ustanovení k nové úpravě kárného řízení funkcionářů soudu, naplňování seznamu přisedících pro kárné řízení ve věcech soudců, k dokončení kárných řízení zahájených přede dnem nabytí účinnosti předkládaného zákona a nové právní úpravě zaházení kárného postihu.

K části čtvrté:

V novelizaci zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, se Veřejnému ochránci práv svěřuje oprávnění podat návrh na zahájení kárného řízení vůči kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu. Do zákona o Veřejném ochránci práv se doplňuje korespondující právní úprava, protože podle § 1

odst. 6 zákona č. 349/1999 Sb. ochránce není oprávněn zasahovat do činnosti a rozhodování úřadů a zařízení jinak, než jak stanoví tento zákon.

K části páté:

Účinnost zákona se navrhuje stanovit prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 4. února 2008

předseda vlády

ministr spravedlnosti